

prokázáno, že jen vlastní nedbalost žalobce anebo třetí osoby, za jejíž zavinění žalovaná neručí, nikoli však příhoda v dopravě způsobila úraz, že tedy teprve vlastní neopatrností žalobce nebo oné třetí osoby uskutečněna byla příčinná souvislost s úrazem. Leč tento protidůkaz tu selhal. Neboť nižší soudy zjistily po skutkové stránce, že úraz byl způsoben příhodou v dopravě, to jest, že jest tu příčinná souvislost mezi příhodou a úrazem. Okolnost, že při uskutečnění úrazu spoluúčinkovaly kromě příhody v dopravě i jiné okolnosti, neosvobozuje žalovanou stranu z ručební povinnosti. I to plyne jasně ze samého zákona. Neboť zákon užívá v § 1 ne snad nahodile, nýbrž úmyslně širšího pojmu způsobiti (herbeiführen), kdežto v § 2 mluví o zapříčinění (verursachen) a vyslovuje tím, že jest podle § 1 lhostejno, zda vedla příhoda v dopravě sama o sobě k úrazu, či spolu s jinými událostmi, kdežto § 2 předpokládá, že žalobce nebo třetí osoba příhodu přímo zavinila. Podle skutkového zjištění nižších soudů ručí tedy zásadně žalovaná strana ve smyslu § 1 zák. o ruč. žel. Chtěla-li se žalovaná strana vyvíňovati ve smyslu § 2 cit. zák., bylo na ní, by prokázala, že zavinil anebo spoluzavinil žalobce, pokud se týče třetí osoba, za jejíž zavinění ona neručí, p ř í h o d u v d o p r a v ě, jak výslovně uvádí zákon. Leč že zavinil nebo spoluzavinil žalobce nebo jiná osoba třetí, za jejíž zavinění žalovaná strana neručí, že nákladní vlak projížděl silniční přejezd, železniční trať přetínající, když a ač železniční závory u přejezdu byly otevřeny a bílým světlem opatřeny, žalovaná strana ani netvrdila a jiného vyvíňovacího důvodu § 2 cit. zák. neuplatnila. Ostatně byl v souzeném případě vyvíňovací důkaz předem vyloučen, an trestním rozsudkem ze dne 10. prosince 1927 hlídač trati u přejezdu dráhy uznán byl vinným přečinem § 337 tr. zák. proto, že se nestaral o příjezd nákladního vlaku a závory před příjezdem vlaku včas neuzavřel, ano tedy prokázáno přímé zavinění osoby, za jejíž zavinění žalovaná strana ručí.

Čís. 8448.

Zaměstnavatel ručí (§ 1315 obč. zák.) pro nezdatnost zaměstnance i tehdy, nebyla-li mu jeho nezdatnost známa a nemohla-li mu býti známa. Zdatnost předpokládá kromě způsobilosti též náležitou píli, dokonalou svědomitost, naprostou dbalost. Zaměstnanec, jenž porušil vědomě předpis, není osobou zdatnou, byť šlo o případ ojedinělý. Dráha ručí za zaměstnance, jenž neuzavřel závory, ač se blížil vlak.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1928, Rv I 789/28.)

Automobil, řízený žalobcem, srazil se na přejezdu trati s vlakem, ježto nebyly spuštěny závory. Žalobce byl při srážce poraněn. Žalobní nárok proti dráze uznal procesní soud první stolice důvodem po právu, o d v o l a c í soud napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Jde o zranění, které utrpěl žalobce následkem srážky motoro-

vého vozidla, jež sám řídil, s vlakem. Jest proto otázku povinnosti žalované straně k náhradě žalobcovy škody se zřetelem k § 3 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. zák. posuzovati podle předpisů občanského práva, podle XXX. hlavy obč. zákoníka. Ze zjištění prvního soudu, jež se stala bezvadně a jež proto přijal po rozumu § 498 c. ř. s. i soud odvolací za podklad pro své přezkoumání a rozhodnutí, vyplývá, že František S., který byl v čase srážky vlaku s automobilem ve službách žalované strany ustanoven za hlídače trati u přejezdu dráhy, nezavřel včas závory, ačkoli se vlak přibližoval, což samo o sobě jest porušením předpisu § 41 čtvrtý odstavec, žel. řádu prov. ze dne 16. listopadu 1851. Byl pro toto opomenutí uznán právoplatným trestním rozsudkem vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 337 tr. zák. Jde o otázku, zda ručí žalovaná strana jako zaměstnavatel Františka S-a za škodu, kterou tento jako jeho zaměstnanec svým zaviněním žalobci způsobil. Prvý soud zjistil z trestního rozsudku, že se František S., který jako hlídač trati byl žalovanou stranou v osudné době ustanoven k zavírání závor na přejezdu dráhy, vůbec nestaral o příjezd nákladního vlaku a neučinil vůbec žádné opatření, by závory před příjezdem vlaku, který ani nepříjel neočekávaně, nýbrž dokonce o $\frac{1}{4}$ hodiny později, než měl, včas uzavřel, a že neučinil ani jiné opatření, by žalobce přijíždějícího s automobilem k přejezdu trati na blížící se vlak upozornil. František S. dopustil se tím hrubého opomenutí za okolností zvlášť nebezpečných, o němž již podle přirozených jeho následků, které každý snadno poznati může, a podle svého zaměstnání a podle příslušných předpisů jemu známých mohl seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, z čehož nastalo pak těžké poškození na těle žalobce a i Františka K-a. Soud stolice první právem uznal, že František S. přes to, že podle osobního výkazu žalovanou stranou předloženého jako zástupce strážníka a jako traťový pomocník odbyl služební zkoušku s prospěchem dobrým a že i jinak vyhovuje kvalifikaci průměrně stupně druhého, dal shora vylíčeným hrubým svým zaviněním zřejmě na jevo nezdatnost k obstarávání úkonů žalovanou stranou, jako zaměstnavatelem v tomto případě mu svěřených a že za ně žalovaná strana jako zaměstnavatel podle § 1315 obč. zák. ručí.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. předpokládá, že odvolací soud nesprávně posoudil po stránce právní zjištěný skutkový stav. Neprovádí proto žalovaná strana tento dovolací důvod po zákonu, doličujíc, že skutková podstata, jež neshoduje se se zjištěnými skutkovými okolnostmi, měla doznati odchylné právní posouzení. Pokud se týče otázky, zda žalovaná strana ručí za svého zaměstnance, hlídače trati Františka S-a po rozumu § 1315 obč. zák., jest k důvodům napadeného rozsudku do-

dati toto: § 1315 obč. zák. v doslovu III. dílčí novely zostřil v zájmu veřejném ručení zaměstnavatelovo. Zaměstnavatel ručí pro nezdatnost zaměstnance i tehdy, nebyla-li mu jeho nezdatnost známa a nemohla-li mu býti známa. Kdo si zjedná nebo používá k výkonu svých práv nebo jinak k vlastní hospodářské neb osobní potřebě, tedy ve vlastním zájmu osoby nezdatné, činí tak na vlastní vrub a nesmí se tak státi na úkor třetích osob, jež tím přicházejí ku škodě (srov. mat. k § 161 III. dílčí nov. k všeob. obč. zák. ze dne 19. března 1916, čís. 169 ř. zák.). Zdatnost nutně předpokládá způsobilost, ale ta nestačí, kromě ní musí tu býti také co nejlepší vůle, schopnosti skutečně vynaložiti, předpokládá se ještě náležitá pile, dokonalá svědomitost, naprostá dbalost. Nedopatření může se přihoditi i u zdatné osoby, nikoli však vědomé porušení předpisu. Zaměstnanec, jenž takto se chová, není osobou zdatnou, byť se jednalo o případ ojedinělý. A v souzeném případě jde o vědomé porušení předpisu § 41 žel. řádu prov., o hrubé opomenutí za okolností zvláště nebezpečných, když hlídač vlaku neuzavřel závory před příjezdem vlaku, který, jak zjišťuje odvolací soud, ani nepřijel neočekávaně, nýbrž dokonce o $\frac{1}{4}$ hodiny později, než měl. Ručí proto žalovaná strana po rozumu § 1315 obč. zák.

Čís. 8449.

Nelze se domáhati žalobou určení, že žalobci přísluší povinný díl z pozůstalosti a že žalovaný jest povinen to uznati, pak-li byl zřízen o pozůstalosti soupis a žalobce uvedl v žalobě přesně výši povinného dílu.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1928, Rv II 750/27.)

Kateřina T-ová ustanovila v závěti žalovanou universální dědičkou, žalobce pak vydělila. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na žalované, že mu přísluší povinný díl z pozůstalosti po Kateřině T-ové a že žalovaná jest povinna to uznati. Procesní soud prvního stupně uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud vyhověl odvolání žalované strany a zamítl žalobu jedině z toho důvodu, že jest žalobou určovací podle § 228 c. ř. s. a že žalobce ani netvrdí, že má právní zájem na tom, aby tvrzené právo bylo co nejdříve zjištěno. Žalobce napadá tento rozsudek z dovolacích důvodů § 503 čís. 3 a 4 c. ř. s. Rozpor se spisy spatřuje v tom, že odvolací soud položil za základ svému rozhodnutí předpoklad, že tu jde o určovací žalobu. To prý odporuje spisům, zejména rozsudku soudu